

Leto VIII - 1-2 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 31.1.1961

ŠESTI LETNIK MEDDOBJA

Prvi zvezek Meddobja je dotiskan in ga bomo v nekaj dneh začeli razpečavati. Tako začenja Meddobje pot v šesti letnik, ki bo izšel v šestih številkah (treh zvezkih). Z dosedanjim delom je revija v knjižnem programu Slovenske kulturne akcije publikacija, ki jo pri vsem knjižnem in kulturnem delu naša založba stavlja na prvo mesto.

Slovenska lepa beseda je v nevarnosti v domovini in v zamejstvu. Pisatelji in javni delavci branijo usodo slovenskega jezika v domovini; v zamejstvu se v svobodi borimo za ohranitev ne samo jezika, ampak tudi za svobodo tiste slovenske misli, ki naj ohranja temelje prave rasti slovenskega duha v zamejstvu — in s tem tudi v domovini. Prepričani smo, da spletke proti slovenskemu jeziku v domovini ne bodo uspele! Nam v zamejstvu je naložena še mnogo večja naloga: poleg službe lepi besedi nam je bila odrejena še dolžnost, da služimo pravi vsebini slovenstva.

Slovenci smo močni v obrambi — stoletja smo si morali braniti meje in jezik — toda današnji čas zahteva še vse kaj več! V sestavo duha in v vsebino jezika vdirajo vsak dan novi problemi, ki jih ustvarja nova civilizacija. Lepa beseda danes ne brani samo pozicije slaviške, literarne zgodovine ali umetnostnih struj. V dogajanje duha se vrivajo vprašanja, ki na nov način tipajo za človekom v spopadu z idejami, ki jih prinašajo odkritja na materialnem in duhovnem polju. Problemi ne zajemajo človeka samo v njegovem narodnem ali socialnem kolektivu; narod in človek se spopadeta s časom na širši, svetovni ravni. Kjer se še vrivajo železne ali koprene zaves med narode in kontinente, jih nujna misli in spoznanj vsak dan sproti ruši in človek je postavljen proti človeku tostran in onstran zaves v celoti, kakor da ne bi nosil verig ali pregraj.

Na vprašanja je treba odgovarjati, času ne moremo uiti ne oni v domovini, in ne mi!

Meddobje bo skušalo tudi v novem letniku odpirati okna v svet; in to terja predvsem vero v človeka, ki mora ta svet zgraditi. Nemo-goče je, da bi to delo opravljal samo en krog; vendar se zlasti v sodobni filozofiji, književnosti in celo tehniki uveljavljajo smeri, ki se jim slovenski intelektualci ne sme izogniti, če mu je usoda slovenstva pri sreju. Velik del odgovornosti sloni na slovenski skupnosti, ki naj s svojo podporo to delo razumeva in ohranja.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Cene za VI. letnik publikacij

ARGENTINA: broširano 600.—; vezano 750.— pezov. — JUŽNA AMERIKA: 750.— (900.—) pezov. — ZDA in KANADA: U\$S 15.— (18.—). — ITALIJA: Lit 6.500.— (8.000.—). — FRANCIJA: NF 55.— (65.—). — AVSTRIJA: schillingov 300.— (380.—). — ANGLIJA IN AVSTRALIJA: 5½ (7) funtov.

VSEBINA

MEDDOBJA VI., 1/2.

Prvi zvezek šestega letnika Meddobja prinaša:

Karel Vladimír Truhlar, KRSTNIK, pesmi; Zorko Simčič, DOGODEK NA ULICI PIEDAD, novela; St. Janežič, NAUŽIJ SE SONCA, pesem; Pavel Krajnik, MISLI O KRŠČANSTVU V ROMANU "DOKTOR ŽIVAGO", esej; Vinko Beličič, V MEGLI POJE KOS, novela; Milena Soukal, ODSEVI IZ NERAZISKANEGA SVETA, pesem; Ruda Jurčec, 9999, pravljica iz velikega Buenos Airesa; Nikolaj Pregelj, ČAKAM, pesem; Rafko Vodeb, OBISK PRI ALEKSI IVANCEVI, esej; Nikolaj Pregelj, MOJA BALADA, pesem; ČAS NA TRIBUNI: DAVIČO, FINCI IN KRKLEC ALI NOV PRIPETLJAJ V TIŠOČLETNI BURKI, France Dolinar; ČRTA IN PROSTOR: POVOJNA SLOVENSKA GRAFIKA V DOMOVINI, Božo Kramole; KNJIGE: SLOVENC V HERDERJEVEM LEKSIKONU SODOBNE SVETOVNE LITERATURE, F. Dolinar; KLEINE SLAWISCHE BIOGRAPHIE, F. Dolinar; DER ZEHNTE BRUDER (Josef Jurčič), Marijan Marolt; ZAPISKI: Smrt dr. Ivana Ahčina; Ob smrti pesnika Viktorja Vide; Prireditve Slovenske kulturne akcije v letu 1960.

VI. Letnik: MEDDOBJE

K. VI. Truhlar:
RDEČE BIVANJE
(pesmi)

Vinko Beličič:
NOVA PESEM
(novele)

Ruda Jurčec:
CARMEN DE PATAGONES
(povest)

GLAS

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228

Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

— JUBILEJNO NAROČNINO so plačali: dr. Stanko Janežič, Trst, 7.000 lit, za "Glas" pa še 500.— Lit; dr. Maksimilijan Jezernik, 7000 lir; ga. Marina Berlotova, Ramos Mejía, 800. pezov.

— Za TISKOVNI SKLAD "Glasa" so darovali (v pezih): prof. A. Zupan, Villa Libertad, 83.—; Jože Marolt, San Justo, 50.—; Franci Urh, S. Antonio de Padua, 40.— N. N. iz San Martina, 22.—; Franc Penko, San Justo, 100.—.

Vsem — iskrena hvala!

— DESETLETNICA "HRVATSKE REVIJE". — Za svojo desetletnico je "Hrvatska revija", neodvisno državotvorno in demokratično kulturno-knjižno glasilo svobodnih hrvaških intelektualcev v tujini, ki izhaja v Buenos Airesu, izdala jubilejno številko, ki obsega skorajda 500 strani. Je bogato ilustrirana in prinaša gradivo, ki zajema glavne probleme sodobnega hrvaškega življenja, obravnava usodo hrvaškega jezika, književnosti, likovne umetnosti, gledališča, cerkvene zgodovine, sodobna politična, socialna, gospodarska vprašanja in dokumente iz hrvaške polpreteklosti in sodobnega dogajanja. Umetnostne priloge prinašajo med drugim reprodukcije del Ivana Meštrovića, Joza Kljakovića, Krakovića, Dučmelića; eseje in razprave pa so napisali najvidnejši kulturni delavci v zamejstvu: Bogdan Radica, Ante Kadić, Ivan Meštrović, Jozo Kljaković, p. Dominik Mandić, Ante Ciliga, Branko Pešelj, Franjo Nevestić, Srećko Karaman; o usodi hrvaškega jezika pa je ob poskusih njegove likvidacije v domovini napisal članek sam dr. Vladko Maček. V literarnem delu so pesmi pesnika Iva Lendića, A. Nizetea, Srećka Karamana, V. Nikolića, Luke Brajnovića, Lucijana Kordića in Zvonimira Katalinića. Iz posmrtnih zapuščine so objavljene tudi pesmi Viktorja Vide.

"Hrvatska revija" je začela izhajati 1951, v uredništvu prof. Vinka Nikolića, ki je še danes njen urednik in usmerjevalec. Gotovo je revija najvažnejša hrvaška publikacija v zamejstvu in njena raven je izredno visoka.

Mi se jubileja hrvaške kulturne in literarne revije veselimo, saj štejemo med njenimi sodelavci lebo število prijateljev in sodelavcev, ki so hodili in hodišo isto pot, kot jo gradi naša kulturno ustvarjanje. Prav pred nedavnim umrli pesnik Viktor Vida je bil, ki je vzpostavil lepe in iskrene vezi v času, ko je Slov. kulturna akcija organizirala prvo razstavo Meštrovićevih del v Buenos Airesu, ki je bil prvi velik praznik slovensko-hrvaške kulturne povezanosti v Buenos Airesu. Ko želimo "Hrvatski reviji" še lepši razmah, se spominjamo trdnih in zanesljivih vezi, ki so družile hrvaške in slovenske kulturne delavce že v preteklosti in so bile veliko bogatenje za kulturi obeh narodov. Pristrčno čestitamo uredniku revije, prof. Vinku Nikoliću, ker poznamo ves njegov trud in liubezen do ustvarjanja na polju bogatenja duha hrvatstva in s tem dejansko vsega človeštva.

— O dveh publikacijah v času "kulturnega molka" med vojsko je praška "Slavia" priobčila mnenji dveh na svojem področju vodilnih slovanskih znanstvenikov. Češki slavist J. Kurz je v oceni prvega staroslovanskega spo-

KULTURNO ŽIVLJENJE V NEMČIJI

Petnajst let po padcu nacizma se še vedno pozna razpoka, ki je nastala v nemškem kulturnem življenju ob nastopu Hitlerja leta 1933. Rodovi, ki so takrat skušali dati svoj obraz dobi, so utihnili ali so se umaknili v emigracijo, kjer so počasi onemeli. Najbolj se je poznal prepad v književnosti in likovni umetnosti, kjer je zlasti med knjigami in umetninami nacizem iskal "die entartete Kunst — izkoreninjeno umetnost" in jo zatiral, ko je knjige sežigal na grmadah, slike pa trgal ali metal na gnojšča. Danes se je nemško publicistično delovanje zelo razmahnilo, glasbeno in umetnostno ustvarjanje se prebiteva. Vendar še ni izoblikovan nov rod, ni še generacije velikih imen, ki bi jih mogli postaviti ob oba Manna, Wassermanna, Hesseja, Zweiga, Werfla, Kafko, Hofmannstahla... Knjižna produkcija danes zaliva trg kot še nikoli, festivali in kongresi znanstvenikov ter umetnikov si kar sledijo drug drugemu. Enotne smeri pa ni; verjetno je krivda tudi v tem, ker je Nemčija še vedno razdeljena na dvoje in bo takšna še dolgo ostala.

Glavna glasbena prireditel v Nemčiji je še vedno vsakoletni Wagnerjev festival v Beireuthu. V juliju 1961 se bo začel festival z uprizoritvijo Tannhäuserja v inscenaciji Wielanda Wagnerja. isti bo režiral tudi Letečega Holandca, Parsifala, Mojstre pevce nürenberške, dočim bo njegov brat Wolfgang insceniral in režiral ter vodil izvedbo Nibelunškega prstana, Walkire, Siegfrida in Zatonja bogov.

Opera v Kielu je kot prvo uprizoritev v Evropi izvedla opero japonskega skladatelja Ikuna Dana "Srebrni pladenj". Njegovo stvaritev prevevajo japonski folklorni motivi, dasi je delo pisano v čisto evropski glasbeni maniri.

V jeseni 1960 je po Nemčiji priredil turnejo "Jugoslovanski balet", ki je žel ogromen uspeh s svojimi srbskimi, makedonskimi in hrvaškimi plesi; kritiki pa so opazili, da ni bil na sporedu niti en slovenski ples. V skupini plesalcev in koreografov tudi ni bilo nobenega Slovenca.

NOVI JUGOSLOV. ZAKON O TISKU

Jugoslovanski parlament je 28. oktobra 1960 potrdil novi zakon o tisku in drugih informacijskih sredstvih, ki ga je predložil minister za informacijo Bogdan Osojnik. Nomen novi zakonodaji naj bi bil: "Določiti položaj tiska v novih socialnih razmerah in v nadaljnjem razvoju socialistične demokracije v Jugoslaviji".

Zakon je mnogo bolj nadroben kot prejšnji iz leta 1946. Prinaša tudi določbe o radiju, kinu in televiziji, posebno pa o tujem tisku, delu tujih dopisnikov in delovanju tujih informacijskih in propagandnih središč.

Glede jugoslovanskega tiska določa, da publikacije niso več podvržene predhodni odobritvi, temveč je potrebna zgolj registracija izdaje. Kot založniki morejo vnaprej nastopati skupine navadnih državljanov, če štejejo vsaj pet članov in morejo dokazati, da finančna sredstva, ki jih imajo, ne izhajajo iz zamejstva. Vsakemu državljanu je priznana pravica odgovora, izrecno "kadar gre za njegovo čast, njegove pravice ali njegove interese".

Tuji tisk je mogoče uvažati prost, ako ne "vsebuje" lažnivih, izkrivljenih in alarmančnih informacij, ki utegnejo kaliti javni red ali škodovati prijateljskim odnosom med Jugoslavijo in drugimi državami. Posebno dovoljenje je potrebno za uvoz v zamejstvo tiskanih publikacij, ki so namenjene jugoslovanskim državljanom ali pa so natisnjene v enem izmed jezikov Jugoslavije.

Zakon določa, da bo tajništvo za informacije izdalo poseben pravilnik o pravicah in dolžnostih tujih dopisnikov, ne prinaša pa sprememb v njihovem sedanjem statusu. Tako bodo svoja poročila še naprej lahko pošiljali brez predhodne cenzure.

O informacijskih središčih tujih držav, ki jih v Jugoslaviji imenujejo čitalnice, zakon določa, da bodo mogli v prihodnje delovati samo na osnovi reciprocitete in dodaja stroga določila. Tako tuja informacijska središča ne bodo smela imeti svojih sedežev na poslatištjih ali po konzulatih, njihovem osebju diplomatska nedotakljivost ni priznana, njihova izdajanja morajo vsebovati informacije le o svoji državi.

Nemci so imeli premiero prvega abstraktnega baleta "Abstraktion 11". Avtor je mladi madžarski skladatelj Janoš Köni-
ves, ki je dirigent opere v Koblenzu. Orkester sestavlja enajst
godbenikov in vsak instrument spremlja po enega plesalca, ker
šteje tudi balet enajst članov. Številka 11 vodi tudi koreografi-
jo in scenerijo in je jasno vidna tudi v enajstih samostojnih
glasbenih motivih.

Nemški književniki so imeli kongres v Berlinu. Začel se je
14. novembra. Prvo predavanje je imel prof. Jean von Salis. Na
kongres so prišli delegati vseh pisateljskih zvez, katerih člani
pišejo v nemščini. Bilo jih je nad 300 iz obeh Nemčij, iz Avstrije,
Švice in zastopniki zvez v ostalih delih sveta. Prof. Salis je go-
voril o temi "Neodvisnost in odgovornost pisatelja". Prof. Ka-
sack je predaval o "Spremembah v sodobnem nemškem jeziku".
Poseben večer je bil posvečen liriki, ko je šest pesnikov bralo
svoja dela.

Med najbolj znanimi pisatelji v Nemčiji je danes Hans Habe
s svojim romanom "Ilona", ki je izšel v Münchnu. Na drugem
mestu je po številu prodanih izvodov roman Alfreda Anderscha
"Rdeči". Na tretjem po prodaji pa delo švicarskega zgodovinar-
ja in diplomata Carla Burekhardta "Moja misija v Gdansk".

Leta 1948 so v Nemčiji začeli ustanavljati Društva obisko-
valcev gledališča. Sicer so takšna društva imeli Nemci že pred
40 leti, a se takrat niso mogla razmahniti, še posebno pa ne pod
nacizmom, ki je sam ustanovil podobno društvo "Kraft durch
Freude". Danes imajo v Nemčiji 100 takšnih društev, ki šteje-
jo skupno 429.474 članov. S članskimi prispevki vzdržujejo us-
pešno posamezna krajevna gledališča ali pa gledališke skupi-
ne. Največje je berlinsko društvo, ki je lani štelo 113.879 čla-
nov, od teh 26.000 v Vzhodnem Berlinu.

Univerza v Frankfurtu je ustanovila Inštitut za poezijo,
kjer pesniki predavajo o sodobni poeziji. Med profesorji sta že
pesnici Ingeborg Bachmann in Maria Luisa Kaschnitz. lani pa
je začel predavati še pesnik Karl Krolow, ki je govoril o pred-
metu "Sodobna književnost in njeni problemi".

V določbah o domačem tisku pa
je opaziti neko liberalizacijo. Pred-
pisi o tujih informacijskih središ-
čih so po zatrdilih jugoslovanskih
oblasti nujni, ker more sicer ži-
vna delavnost teh tujih ustanov
v Jugoslaviji škodovati zunanjo-
politični samostojnosti jugoslov-
anske države. V zadnjem času je
namreč prišlo do več protestov in
zapletov. Pravi smisel zakona bo
pokazala šele praksa. Končno še
o najbolj liberalnih postavkah še
vedno odloča vsemogočna politič-
na policija, neizogibni pojav vseh
diktatur.

Ob desetletnici tržaškega se-
menišča so v njem odprli novo
študijsko knjižnico. Knjižnica ima
nad 15.000 del, ki so pred-
vsem znanstveno bogoslovnega
značaja. Med redkimi knjigami pa
ima knjižnica tudi Dalmatinovo
slovensko Sveto pismo, tiskano l.
1584. Knjižnica je odprta tudi za
javnost in se tako pridružuje o-
stalim javnim knjižnicam.

Premiera nove drame pisa-
telja Jožeta Javorška "Manevri"
je bila v Trstu. Delo je režiral
Jože Babič, igrala pa je družina
Slovenskega gledališča v Trstu.

Delo pa je v Trstu uspelo le na
pol, ker se satira (drama je mo-
dernizacija zgodbe Matina Krpa-
na) vse preveč nanaša na razme-
re v Sloveniji. Zato je bilo Trža-
čanom marsikaj nerazumljivo.

— švicarski dramatik F. Due-
renmatt je napisal novo dramo
"Dekle in roparji" ter je bila
krstna predstava v Münchnu. To-
da delo ni prodrlo, ker občinstvo
in kritika ne vesta, ali naj pred-
stavo jemljeta kot komedijo ali
tragedijo. Kritika je bila odklo-
nilna, na kar sta dramaturg in re-
žiser začela prirejati debatne ve-
čere, ki naj bi delo "rešili". Toda
uspeha ni bilo. Kritiki so poudar-
jali, da je avtor hotel obračunati
s tehniko Brechta, pa mu ni us-
pelo.

— Francoski filmski režiser
Reinai, avtor filma "Hiroshima,
mon amour", je začel snemati
nov film, kjer bo skušal svojo
smer še poglobiti in izpopolniti.
Vsebinsko za novi film mu je na-
pisal pripadnik najbolj radikalne
smeri v francoski književnosti pi-
satelj Robbe-Grillet in bo glavna
posebnost filma, da junaki filma
ne bodo imeli imen.

menika, ki ga je izdala SAZU, zapisal: Nah-
tigalova edice textu Euchologia sinajskeho je
nepoehybne (zatrdno) najdužitejšim (najteht-
nejše) delu, ktere vyšlo v oboru slovanske fi-
lologie v dobe nesvobody." (XVIII, 1948). Hr-
vaški etnograf Milan Gavazzi pa je k oceni F.
Kotnikovih "Slovenskih starosvetnosti" (1943)
dodal: "Ako se uzme na um, kada je knjiga
izašla — u dobo vrlo mračno za bitak i dje-
dovsku baštinu Slovenaca, kada je svaki ova-
kav rad bio dvostruko vrijedan, — onda se
može i s te strane ova knjiga Kotnikova po-
zitivno ocijeniti kao prilog afirmaciji i širenju
smisla za baštinnjem narodno blago Slovena-
ca." (XIX, 1949, 281). Obe izjavi bo moral
upoštevati vsak zgodovinar v kritiki kulturne
politike tistih Slovencev, ki so imeli komuni-
stična gesla o kulturnem molku za narodno
škodljiva.

— Nemški strokovnjak za srbskohrvaški je-
zik in slovstvo, dr. J. Scheutz sodi o slavistič-
nem časopisu Ljubljanske akademije tako-le:
"Slovenska Slavistična revija si je s svojo po-
udarjeno vseslovansko vsebino pridobila vodil-
no mesto v okviru te vrste publikacij v pro-
storu južnoslovanskih jezikov." Posebej pod-
črta, da je slovensko raziskovanje narečij da-
leč pred drugimi med južnimi slovanskimi je-
ziki (Süd-Ost Forschungen XVIII, 296).

— Na kongres o magnetizmu, ki je bil de-
cembra 1960 v New Yorku, so povabili tudi
Slovenca, kot edinega znanstvenika iz Kanade,
dr. ing. Vojmira Bratino, s torontskega Meta-
lurškega inštituta.

— Med najboljše gramofonske posnetke Mu-
sorgskega simfonične pesnitve "Noč na Mon-
te Calvo" šteje glasbena kritika izvedbo, ki
jo je za EP Philips pripravila Ljubljanska o-
pera z orkestrom in zborom. Dirigiral je Samo
Hubad, ki je tudi pripravil novo orkestraci-
jo; solista pa sta bila basist Samo Smerkolj
in tenorist Miro Brajnik. Mednarodna kritika
navaja, da je izvedba Musorgskijeve skladbe
v novi priredbi "slaščica" za glasbeni svet.

— V Ljubljani je nenadoma umrl igravec,
režiser in pisatelj Edvard Franc Gregorin. Po-
kopali so ga 3. januarja. Edvard Gregorin,
vsa leta član Ljubljanske drame, po vojni dve
leti tudi Mestnega gledališča, je učenec Werner-
ja Krausa in dunajske akademije za igral-
sko umetnost. Kot igravec na slovenskem odru
je bil eden od stebrov ljubljanske drame v ča-
su med obema vojnama, znan po močnih, svoj-
sko dognanih in stilno slikovitih karakternih
stvaritvah, katerih krona je nedvomno njegov
Arnolf v Moliérov "Šola za žene". Ko pisa-
telj pa je do danes neprekosljiv v obeh pasi-
jonih "I. N. R. I", ki ga je napisal ob sodelo-
vanju p. Romana Tomince ofm, pa z lastno
dramo Kristusovega življenja "V času obiska-
nja", ki je bila v zgodovini Ljubljanske drame
do zdaj največkrat igrana predstava. Tudi
vredni sta njegovi religiozni drami "Kralj z
neba" in "Očenaš", manj znana pa ekspresio-
nistična "Igra ljubezni in dobrote".

— SLOVENSKA PUBLIKACIJA V INDI-
JI. P. Stanko Poderžaj S.J. izdaja v Čander-
nagoreju na šapirograf razmnoženi list "Z
bengalskih poljan", ki je namenjen vsem do-
brotnikom njegovega misijona. Zadnja števil-
ka obsega šest strani zelo pisanega in boga-
tega gradiva. Naslov: Father S. Poderžaj S.J.,
Catholic Church, Chandernagor, E. Ry., West
Bengal, India.

V prvi polovici decembra podelé v Parizu vsako leto slavno literarno nagrado Prix Goncourt. Nagrada je med francoskimi literarnimi krogi najbolj znana in ima tudi največ uspeha na knjižnem trgu. Sicer prejme nagrajenec 5.000 frankov (približno 12 dolarjev) še pred petdesetimi leti določene vsote (takrat je pomenila veliko), mu vendar prinese prodaja nagrajene knjige visoke honorarje.

Letos je bila podelitev nagrade v dveh pogledih senzacionalna: zgodilo se je prvič, da je prejel nagrado pisatelj, ki sicer piše v francoščini, pa ni francoski državljani in je motiv njegovega pisanja vzet iz sveta, ki ni sodoben ter torej knjiga ne odkriva avtorja nove smeri ali novih prijemov. Nagrado so podelili romunskemu diplomatu Vintili Horiji za knjigo, ki nosi naslov: *Dieu est né en exil* — Bog se je rodil v izgnanstvu. Avtor popisuje življenje rimskega pesnika Ovida, ki je bil obsojen in je tudi umrl v izgnanstvu na ozemlju ob Niži Donavi blizu Črnega morja. V pontskem izgnanstvu se je po avtorjevem popisovanju Ovid spreobrnil k nekakemu "predkrščanstvu". Sicer dela avtor silo zgodovinskega lika pesnika Matamorfoz, vendar je po izidu dela Vintila Horia dobil toliko ohrabrujočih spodbud, da bo izdal nadaljna zvezka svoje begunske trilogije. Drugi del bo nosil naslov: *Chévalier de la résignation* — Vitez predanosti; dejanje se bo dogajalo v 18. stoletju. Tretji del pa bo: *Au fleuve de Babylone* — Ob reki Babilona, ki bo obravnaval eksil v naši dobi. Vintila Horia meni, da posreduje eksil človeku "tehniko spoznanja", prav tako, kot ljubezen, trpljenje, smrt. To so sredstva, s katerimi se približamo resnici, ki se nam "preko njih nekako razodene".

Knjiga pri kritikih ni naletela na soglasno ugoden sprejem, ker menijo, da je avtor problemu vsilil barvo in smisel, ki je sicer izviren, pa ne dovolj globok in trden. Vendar je žirija delo lahko nagradila, če ga je smatrala za zadosten prispevek v napredku sodobne književnosti. Škandal se je začel nekaj dni po podelitvi nagrade. Napad so sprožili komunisti. Pariški komunistični dnevnik "Humanité" je objavil obširen napad na avtorja in na akademijo Goncourt. Za avtorja pravi, da je sicer sedaj begunec v Parizu, pred vojno in med vojno pa je bil visok diplomatski uradnik v romunskem zunanjem ministrstvu in aktiven diplomat po raznih državah. V romunske liste je pisal "navdušene članke o Hitlerju in o poslanstvu fašizma v novem svetu". Bil je baje tudi član romunske fašistične organizacije "železna garda"... Ko se je govorilo o tem, da bi nagrado utegnil prejeti Horia, je le-ta članom akademije Goncourt poslala podatke s prevodi člankov. Pred sejo žirije je Horia priznal avtorstvo člankov in vsebino razložil nekaterim članom akademije in svojim prijateljem med pariškimi literarnimi krogi. Akademija je torej vedela za podrobnosti in je nagrado navkljub temu podelila.

Na dan podelitve živi ves Pariz v nekakšni mrzlici. Vse se zanima za "novega milijonarja peresa". Hotel, kjer podeli nagrado, je poln časnikarjev in čakale so na dogodek tudi radijske postaje in televizija. O izidu glasovanja član žirije najprej obvesti avtorja in ga navadno pokliče v hotel in na banket, ki je takoj zatem. Tokrat pa je predsednik žirije, pisatelj Roland Dorgeles objavil nagrado delu, torej umetnici, avtorja pa ni povabil in še manj je mislil nanj, ko so člani žirije in bivši nagrajenci Prix Goncourta sedli k banketu.

Sledila je debata v listih in komunistični ter levičarski tisk je še bolj napihnil zgodbo o Horiji in njegovi preteklosti. Avtor pa je v posebni izjavi razložil svoje delovanje med vojno in izjavil, da je bil nastop pisatelja Rolanda Dorgelesa zanj žaljiv ter je zato sklenil, da nagrade ne sprejme. Medtem pa delo že kroži z znanim rdečim ovojem "Prix Goncourt" na platnicah in če se je avtor odpovedal "nagradi" (5000 frankov), bo vendar vlekel "nagrado" iz prodaje knjige... in iz prevodov, ki bodo sledili kot gobe po dežju, saj je polemika vedno tudi — propaganda...

— Slovensko kulturno-prosvetno društvo v Gorici je 21. novembra lani priredilo že tretji kulturni večer v sezoni. Posvečen je bil spominu škofa dr. Gregorija Rožmana.

— Sezona Slovenskega gledališča v Trstu ima letos na sporedu naslednja dela: J. Javoršek "Manevri"; A. Casona "Drevesa umirajo stoje"; E. Ionescu "Stoli"; P. Golia "Sneguljčica". Gledališka skupina Slovenski oder pa

pripravlja nekaj predstav v mestu in po deželi. Tako bodo na Opčinah uprizorili "Domna".

— Knjigarna Parovel v Trstu je priredila v svojih prostorih razstavo revij, ki jih urejema tržaška univerza. Med revijami so bile tudi slovenske publikacije.

— Ob desetletnici smrti publicista L. Kemperleta so v Gorici priredili spominski večer. O življenju in delu pok. Kemperla je

V današnji številki objavljam naročnino za novi letnik publikacij Slovenske kulturne akcije. Tu in tam se čuje pritožba, da je previsoka, da je ta ali oni ne plača ravno lahko. Seveda so težave, vendar naročnina gotovo ni previsoka. Ravno nasprotno je res! Primerjati cene publikacij, ki izhajajo v desetstisočih izvodih, z našimi, ki imajo razumljivo nizko naklado, je vsaj prenačljeno. Kar priznamo: v ceno vsake naše knjige, revije, časovisa je vključen davek posameznika svojemu narodu. Prijatelj, ne daješ miloščine, plačuješ dolg! Pisci naših knjig, revij in listov ne prejemaajo honorarjev in ustvarjajo poleg dela, ki ga morajo opravljati za svoj obstanek.

Ali nas ni slovenstvo oblikovalo, ali nas ni slovenska kultura požlahtnila in nas že bogati ter nas bo? Morda nisi naročnik publikacij Slov. kult. akcije, morda jih niti ne bereš? Škoda! Vendar sadove njegovega dela vsaj posredno in delno le prejemajo. To je tvoj dolg in če ga ne plačaš, si ti tisti, ki prejemajo miloščino. Pravičnost, ljubezen in tvoje lastne koristi zahtevajo, da ta davek plačuješ, čeprav ni nevarnosti, da bi te prišel eksekutor nadlegovat. Če bi bilo več rednih naročnikov, bi bilo breme mnogo lažje.

Morda si že naročnik? Pri-dobi še znanca ali prijatelja; naredil boš veliko uslugo njemu, sebi pa breme olajšal. Skoro vsak ima dolžnost, da pridobi vsaj še enega naročnika in če vsak izpolni svojo dolžnost, je Slovenski kulturni akciji zagotovljeno še nadaljnje in še bolj uspešno delo.

govoril dr. A. Kacin, nato pa so brali odlomke iz Kemperletovega spisa "Ječa". — Na prvem letošnjem kulturnem večeru na je ing. A. Mozetič predaval o Indoneziji.

— Slovita pevka Maria Callas je leta 1958 izjavila, da ne bo nastopila v milanski Scali, dokler bo Ghiringhelli ravnatelj in glavni dirigent. Bojkot je vzdržala dve leti, nakar je ob koncu lanskega leta spet nastopila. Vstopnice so bile po 288 dolarjev v prtiličju, lože pa po 1600 dolarjev (128 ti-soč pezo). Pevka ima pred vsakim nastopom strašansko tremo. Tokrat je ta prekosila vse prejšnje. A ko je odela prvo arijo, je bil aplavz prodoren. Ob koncu predstave pa je izjavila: "Bog in publika me nista zapustila."